

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„**BISERICA și ȘCOALA**“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA în ARAD.

Nr. 7599/906.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzii-mari, Ienopolei și al Hălmagiului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubiților cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierescă!

„Hristos se naște, măriți-l;
Hristos din ceriuri, întimpinați-l;
Hristos pe pământ, înălțați-vă;
Cântați Domnului tot pământul
și cu veselie lăudați-l popoarelor,
că s'a preamărit“.

Oda primă din Canonul Praznicului.

Iubiților mei fi sufletești!

Intre multele cântări de bucurie, ce răsună în toate bisericile creștine ortodoxe, întru preamărirea sărbătorii de astăzi; între multele imnuri de mărire, cari răsună astăzi din piepturile milioanei de creștini, și străbătând văzduhul se înalță ca tămâia spre Tronul dumnezeirii, este și cântarea de laudă și mărire, cu carea îmi încep cuvântul, ce vi-l adresez acum, când iarăși vin cu duhul meu în mijlocul vostru, cu scopul și dorința, ca, bucurându-mă împreună cu voi, că Dumnezeu ne-a învrednicit a ajunge iarăși acest praznic al Nașterii Domnului nostru Isus Hristos, să vă dau și sfaturi și învățături potrivite trebuinței sufletului vostru.

Iubiților mei fi sufletești!

De câte ori ne învrednicim a prăznui pomenirea Nașterii Domnului, trebuie să ne aducem aminte, că deși omenimea din legea veche căl-

case porunca Domnului și necinstea chipul lui; deși omenimea din legea veche, uitase de Dumnezeu și își făcuse idoli, cărora se închină și le aducea jertfe; deși lumea de atunci atât de tare se confundase în noroiul păcatului, încât nici semnele și minunile ce le făcea Dumnezeu, nu o putea deșteptă și aduce la calea adevărului; deși astfel faptele omenimei din timpul înainte de venirea lui Hristos, strigau după judecată: totuși, după cum ne spune sf. evanghelie¹⁾: „Dumnezeu n'a trimis în lume pe Fiul său, să judece lumea, ci să se mântuiască lumea prin el“.

Când astfel ne dăm samă, că la venirea Sa pe pământ, Hristos n'a adus judecată și osândă, ci lumina și viața, că el a șters blăstăm și a adus pacea și binecuvântarea, că a împăcat ceriul cu pământul și pe om cu Dumnezeu; — nu putem să nu ne dăm samă și de aceea, că pentru viața creștinească: lumina, pacea și binecuvântarea sunt daruri mai prețioase și mai de valoare decât toate bogățiile pământului și decât tot ce vede semețul ochiu sub soare, și în cumpăna vieții sufletești, în cumpăna cărării spre fericire, aceste daruri trag mai mult, decât tot aurul și argintul din sânul munților și decât toate mărgăritarele din fundul mărilor. Și tocmai de aceea, potrivit este imnul cu care mi-am început cuvântul meu, pentru că prin acest imn, sfânta noastră maică biserică ne spune nu numai însemnătatea sărbătorii, dar ne face băgători de samă și la chemarea și destinațiunea noastră pe pământ, și astfel la datorințele noastre creștinești.

Dându-ne deci samă, că precum viața și sănătatea, așa și toate alte bunătăți de cari ne bucurăm, nu le avem dela noi înșine, ci ni-s'au dat nouă de sus, *dela părintele luminilor*, de unde vine *toată darea cea bună și tot darul desăvârșit*;²⁾ văzând, că prin Nașterea Domnului

¹⁾ Ioan. 3. v. 17. ²⁾ Iacob 1, v. 7.

s'au împlinit nu numai prorociile prorocilor despre timpul când, locul unde și neamul din care se va naște Hristos, dar sau adevărit și cuvintele Psalmistului, „că la Domnul este mila și multă milostivire la el și el va mântui pe popor de toate fărădelegile lui⁽¹⁾”: astfel — pentru a ne face vrednici de darul și binecuvântarea cerească, și pentru a ne face părtași bucuriei și veseliei, ce o dă pământeanului împlinirea cu dragoste a datorințelor sale creștinești — vă sfătuesc și îndemn pe voi cu iubire părintească: să faceți loc în inimile voastre învățătorei sfintei noastre biserici, care ne zice cu tărie: „Mulțamiți pururea pentru toate⁽²⁾”; „Pentru toate să mulțumiți⁽³⁾”, și spre semnul vădit al împlinirii acestei datorințe, să ridicăți în toate zilele cugetul minții voastre spre ceriu și cu umilință, dar și cu osârdie, să cântați în inimile voastre: „Pe Tine Te laudăm pe Tine bine Te cuvântăm, Ție î-Ți mulțămim Doamne, și ne rugăm Ție Dumnezeului nostru⁽⁴⁾”.

Și în fața faptului, că Hristos se naște din Fecioara; în fața faptului, că Preacurata poartă în brațe ca și o maică pe cel ce susține toată făptura, oare să rămânem nemișcați la vederea acestei minuni, care e mai mare decât toate minunile cele de demult? și oare să nu recunoaștem și noi cu toată lumea creștină, că pe cât de tainice sunt cărările Domnului, pe atât de necuprinse rămân de mintea omenească și lucrurile, cari Dumnezeu le pune întru a sa putere?

Ca și creștini, noi nu numai nu putem rămâne nemișcați la aceasta vedere, ci trebuie să și zicem cu psalmistul: „Cât s'au mărit lucrurile Tale Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut⁽⁵⁾” și trebuie să ne închinăm cu umilință, dar și cu bucurie atotputerniciei și măririi lui Dumnezeu. De-aceea Vă și zic vouă, iubitorilor creștini și fii sufletești: „Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos Fiul lui Dumnezeu, cel ce s'a născut astăzi în peșteră din Fecioara⁽⁶⁾”.

Și când ne închinăm și preamărim pe Dumnezeu și pe Unul născut Fiul său Domnul nostru Isus Hristos, să nu o facem aceasta cu frica robului, nici cu temerea omului păcătos, ci cu dragostea de fii, pentru că: dragostea este legea creștinului, și pentru că însuși Dumnezeu, când a împărțit darurile, nu ne-a dat noaună duhul temerii, ci al puterii, și al dragostei și al minții întregi⁽⁷⁾.

Bucurându-ne și noi de aceste daruri, date omenimei spre ajungerea scopului vieții sale, cuvîne-se și nouă, ca acum, în ziua acestui praznic, să ne cugetăm și asupra întrebării: cum ne-am folosit de ele, și care este starea noastră și a

neamului nostru în asemănare cu alte neamuri, cu cari ne-a așezat Dumnezeu pe acest pământ, și cari ca și noi sunt zidite după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Făcând această asemănare, trebuie să recunoaștem, că pe când aceste neamuri au dat tare înainte, pe atunci neamul nostru a rămas tare îndărăpt, nu numai cu averea și bogăția, dar și cu vaza, cu cinstea și autoritatea.

Și în fața acestui adevăr pe cât de trist pe atât de dureros, înzădar am încercă să ne mângăiem ca și în trecut numai cu vitregitatea veacurilor și cu greutățile timpului, căci aceasta mângăiere și-au vecuit veacul. Aceasta mângăiere au putut avea loc pe timpul, când țărânului nu-i eră ertat să învețe carte. Aztăzi însă, când legea obligă pe toți la învățatură, trebuie să ne dăm și noi samă, că atât bucuria și durerea ce o simțim, cât și binele și fericirea ce ni-o dorim, să le aducem în legătură și cu împlinirea drepturilor și datorințelor noastre creștinești, ca astfel din starea în care ne aflăm, să luăm învățatură pentru viața ce ne așteaptă.

Dela neamurile, cu cari viețuim în societate, noi putem învăța: că precum mijloacele de comunicațiune și instrumentele de economie nu mai sunt cele de demult, astfel nici lupta pentru viață, lupta dreptului de a fi ori nu a fi, nu se mai poartă astăzi cu armele din trecut, ci cu arma *luminei* și a *învățăturei*, cu cari arme și-au și câștigat aceste neamuri bunăstarea lor, cinstea, vaza și autoritatea înaintea lumii.

De aceea, în acest praznic al *luminei* nici că v'aș putea da un sfat și o învățatură mai folositoare vouă și neamului, decât să vă îndemn și sfătuesc: să iubiți și voi tot mai mult lumina, cartea și învățătura, pentru că cel ce nu iubește învățătura nu se iubește pe sine; cel ce nu se iubește pe sine, nu poate iubi nici pe Dumnezeu. iar cel ce nu iubește pe Dumnezeu, a călcat legea și nu are mântuire.

Vă îndemn și sfătuesc, să puneți tot mai mare preț pe creșterea și luminarea minții fiilor și a ficelor voastre și pe creșterea și viața morală religioasă, carea este temelia fericirii și izvorul mângăierii creștinești.

Uitați-vă în jurul vostru și vedeți, cum jertfesc alte neamuri pentru creșterea și luminarea lor și a fiilor lor; uitați-vă! că școlile lor sunt pline de băieți și nu din frica de pedeapsă, ci din dragostea față de lumină și învățatură; uitați-vă și vedeți, cum jertfesc credincioșii lor, fiește-carele după starea sa, pentru ridicarea și înmulțirea școlilor, pentru zidirea și înfrumșetarea bisericilor, și pentru susținerea tuturor așezămintelor lor de creștere și învățatură morală-religioasă; uitați-vă și vedeți, că bisericile lor în toate

¹⁾ Ps. 129, v. 1. ²⁾ Efes 5. 20. ³⁾ Tesal. 5. v. 8. ⁴⁾ Cântarea sfințirii darurilor. ⁵⁾ Ps. 10 3. v. 28. ⁶⁾ Cântarea chvodului. ⁷⁾ Timoteiu, c. 1. v. 7.

duminecile și sărbătorile de peste an sunt pline de credincioși, fără privire dacă e soare ori ninsoare; întrebați și veți afla, că ei plătesc cu drag și bunăvoință plățile slujitorilor, lefii învățătorilor și competențele preoților lor.

Și dacă veți ispiți după cauza și motivul, din care alte neamuri aduc atâtea jertfe pentru creșterea și luminarea minții lor și a fiilor lor, veți afla, că spre aceasta nu-i îndeamnă nimica alta, decât deoparte iubirea de sine și de înaintarea și bunăstarea neamului lor, iar de alta parte, convingerea câștigată din trecutul vieții omenesti, că *lumina* alungă întunerecul și *învățătura* împrăștie sărăcia; lumina și învățătura deschid omului izvoarele de câștig și calea spre bine. Aceste neamuri s'au convins, că fără lumină și învățătură, fără creștere și viață morală-religioasă, nu este pace, și nu poate fi bine pe pământ, nici fericire dincolo de mormânt.

De aceea vă sfătuiesc și îndemn și eu pe voi iubiților mei fii sufletești, să puneți tot mai mare preț pe creșterea bună a fiilor și ficelor voastre, și pentru susținerea școalelor noastre confesionale și pentru înmulțirea acelor de după numărul pruncilor obligați la școală, să nu cruțați nici o jertfă, pentru că de și sunt grele timpurile, dar nu uitați că *în foc se lămurește aurul și între greutăți se arată hărnicia și puterea de viață a unui popor*. Să nu uitați că nici celorlalte neamuri, nu li s'a făcut mai mare parte nici din întregitatea minții, nici din libertatea voinței, și nici din lumina cunoștinței și nici din duhul puterii și al dragostei de sine, decât ce s'a făcut neamului nostru; că holdele celorlalte neamuri încă nu aduc două spice la an, iar soarele și pentru noi întocmai ca și pentru ei răsare în toată ziua.

Luminează-te și vei fi! Voiește și vei putea, este glasul timpului.

De aceea, când vă recomand să puneți preț și mai mult pe creșterea și luminarea voastră și a fiilor vostri în duhul credinței, al dragostei și al nădejdei în Dumnezeu, vă aduc aminte și de cuvintele înțeleptului Solomon, care încă spune că: „*Celce primește și păzește învățătura, își iubește sufletul său și întru bunătăți va fi; iar celce urește învățătura se urește pe sine*“¹⁾.

Vă mai recomand din tot sufletul, să cercetați s. biserică în Dumineci și sărbători, precum cercetează și alte neamuri bisericile lor, și aceasta atât pentru împlinirea datorințelor voastre creștinești, cât și pentru a da sufletului hrana de care are mai mare lipsă, de cât trupul de haină.

După toate aceste, rugând pe Dumnezeu părintele luminilor să asculte rugăciunile noastre și să primească darurile ce s'au adus și s'au

sfințit la sfântul jertfelnic; iar inimile voastre să le facă pământ bine roditoriu pentru ascultarea și primirea sfaturilor mele, Vă poftesc dela Dumnezeu pace, îndestulare, bucurie și mângăere în casele și familiile voastre, precum vă pofiesc și aceea, ca sfintele sărbători să le petreceți cu bine și să ajungeți cu sănătate încă multe altele. Amin.

Arad, la Sfintele sărbători ale Nașterii Domnului din anul 1906.

Al vostru tuturor

de binevoitor

Joan J. Papp

Episcopul Aradului.

Pace și bunăvoință.

Nouăsprezece veacuri se scuseră în noianul eternității, de când unul dintre cele mai mari evenimente se petrecu în Canaan, țara făgăduinții.

Mesia, cel promis la căderea omului dintâiu, care să ridice din cădere neamul lui Adam, și se sdrobească capul șerpelui, — acel Mesia, pe care l-au prezis, l-au văzut și l-au cântat prorocii și psalmiștii, se pogoară din cer pe pământ îmbrăcând trup omenesc. Dumnezeu se face om, și ființa cea vecinică ce n'are facere și începere, — se întrupează sub zile, se naște sub vreme și se supune sub ani.

Fiul lui Dumnezeu, existent mai nainte de începutul veacurilor, cel îmbrăcat în necovârșită putere și strălucire cerească, primește firea neputincioasă a omului, născându-se în sărăcie și umilință. Ceriul însă se minunează de acest eveniment colosal, și deschizându-și sinul, înșirue cetele îngerilor, să participe la solemnitatea actului, vestind oamenilor împăcarea cerului cu pământul, prin pace și bunăvoință.

Steaua cea neînțeleasă de știința astronomiei și a filozofiei omenesti, vestește lumii, că ceea-ce se petrece, e o minune incomensurabilă, supranaturală.

Vestea nașterii umilitului copil în bordeele Vitleemului, se răspândește peste țări și mări și cruzii potentați tirani se turbură cu încruntare în sufletele lor, iar tronurile clădite pe forță și arbitriu, se zgudue și se clătină.

Blândul băiat, născut în peștera Vitleemului, care neînvățând carte, primează învățați și cărturari, — aduce solie nouă și putere necunoscută, cu care va reformă lumea veche.

Actul cel mare se începe, actul răscumpărării neamului omenesc. Două luni, reprezentând două direcțiuni opuse, se ciocnesc în interese și se răzbesc cu înverșunare disputându-și dreptul la existență.

¹⁾ Pilde cap. 6, v. 3 și 18.

Lumea nouă reprezentată prin Iisus pruncul, propovăduiește egalitatea și frățietatea generală, bazate pe iubire și pace. Toți oamenii sunt fiii aceluiași părinte, deci frați îndreptățiți la asemenea libertate și drepturi.

E de înțeles, că lumea veche, clădită pe dreptul de castă și naștere, îngrădită cu prerogativele și privilegiile timpurilor învechite și preocupată de prejudițiile și superstițiile credințelor strănte și a datinilor ruginite, să se împotrivescă cu cerbicie, unui curent ce tinde a frânge toate zăgăzurile și barierele dintre sexe, rase, clase și caste, aducându-le pe toate la stare egală prin pace și bunăvoină.

Lupta între cele două lumi s'a început atunci când s'a arătat steaua și îngerii au solicitat pământului să îmbrace pace și bunăvoină. Lupta se mai poartă și astăzi, căci devizele păcii și a bunăvoiri nu s'au sălășluit pe deplin nici până în zilele noastre și vor mai trece decenii și veacuri până ce vor cuceri pe deplin lumea, scoțind lumea, scoțind definitiv din cursul ei pe militanții lumii vechi, cari vreau încă privilegiile.

Lupta de selecționare se poartă de nouăsprezece secolii și a fost evoluțiune și grandioasă și înfiorătoare. Grandioasă în succese, — înfiorătoare în jertfe și sacrificii. Grandioasă, în sublimitatea ideală a armei lui Hristos: iubirea, care toate le poate; în noblețea scopului, de a înfrăți oamenii și popoarele în pace și bunăvoină, — înfricoșată, prin lupta cu fer și foc, ce au ridicat adversarii, scaldând pământul în sânge.

Grandioasă, în puterea biruinței cu care a făcut mărtiri și din cei mai fervenți dușmani ce o atacaseră odinioară, — înfiorătoare, prin drama sfâșietoare a pecetlirii ideilor mari cu sângele magistrului lor. Grandioasă, prin răspândirea irezistibilă în toate țările și continentele; prin supunerea tronurilor și a puternicilor cari îi decretase estermnarea. — și înfricoșată, prin numărul martirilor, din toate țările și din toate timpurile.

Lupta încă nu e terminată căci pacea și bunăvoină nu s'au înstăpânit în toate inimile oamenilor.

Distanța timpului prezent, de cel dinainte cu nouăsprezece veacuri, e însă colosală în progres și purificare.

Azi nu se mai vând femeile, nu se mai schinguesc sclavii, nu se maiucid prizonierii de război căci principiile lui Hristos au mai poleit inimile cu iubirea și mila, prin decretarea dreptului de egalitate. Mai mult încă, — spre onoarea omenei — porunca iubirii a prins chiar rădăcini în societatea omenească. Iubirea a ridicat spitale în toată lumea, pentru alinarea durerilor celor suferinzi; a întemeiat orfelinate pentru cei fără scut și adăpost; a înființat case publice pentru cei bătrâni și neputincioși; așezăminte de binefacere

pentru cei lipsiți și institute de creștere pentru luminarea și perfecționarea deaproapelui.

Iubirea a eluat dreptul de ezistență și libera dezvoltare a ginților și tot iubirea a decretat de sfinte și înalte devizele: libertate, egalitate și frățietate.

Tot ce are azi lumea nobil și sublim, e rodul iubirii, — a acelei iubiri, pe care a adus-o din cer și a propovăduit-o oamenilor umilitul băiat, care înainte cu o mie nouă sute de ani, s'a născut în ieslea din Vitleem, când au cântat îngerii: »Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ între oameni, pace și bunăvoină.«

Pacea și bunăvoină însă nu s'au întronat în deajuns în lume. Și astăzi încă, se cocotează la suprafață clase și caste cari militează pentru prerogative și privilegii. Se ridică directive și curente, cari luptă pentru egoism. Se comit acte, cari jignesc dreptul natural. Se țes cabale și rabulistici, cari vor să întunece lumina, se încearcă tendințe, cari vor să suprimă adevărul și să destrame baza morală.

Toate aceste sunt indicii, că lupta de purificare se urmează și astăzi, — și se va urma, până la perfectă isbândă a principiilor magistrului divin; când minciuna, egoismul și trufia vor fi definitiv ezilate, luându-și stăpânirea peste lume devizele ce ni-le trimite azi ceriul: pace și bunăvoină.

Timpul nu-l știm, căci e în a Tatălui stăpânire, — vedem însă asigurat rezultatul, în legea eternă a principiilor divine, despre cari a zis cel ce s'a născut astăzi, că ceriul și pământul vor trece, dar o iotă sau o cirtă din lege, nu va trece, până ce vor fi toate.

M.

Predică la Anul nou.

Binecuvintează suflete al meu pe Domnul, și nu uita toate răsplătirile lui. (Psl. 102. 2).

Cu aceste cuvinte ale prorocului David, îmi încep astăzi iub. Asc. vorbirea mea, dând laudă și mulțămire lui Dumnezeu, că ne-a învrednicit se ajungem și ziua de astăzi, ziua Anului nou, în care ne-am adunat să-l preamărim aici, în acest sfânt locaș al lui.

Voi știți, iubitorilor, prin câte necazuri și neajunsuri, prin câte încercări și sbuciumări trece omul în cursul unui an, și când în urmă a răzbit peste toate câte l-au întimpinat, vrând-nevrând, se oprește în loc cu gândul, și se întrebă pe sine: ce rost au întâmplările și lucrurile din lume? de unde purced ele? și pentru-ce îi urmează în calea vieții?

Omul cel ce are deschise ochii minții, va băga de seamă și va înțelege, că tot ce se petrece cu noi nu e altă, decât o luptă fără încetare,

pe care o poartă omul cu sine însuși și o poartă cu lumea din afară.

De unde porcede lupta aceasta iub. Creștini? Porcede de acolo, că în om sunt aplicări și dorințe bune și rele, cari vreau să-l atragă fiecare în partea sa.

În lume omul iarăși se întâlnește cu lucruri bune și cu lucruri rele. De o parte adevărul și lumina, îi șoptesc să meargă pe calea cea dreaptă, de alta parte, păcatul și înșelăciunea îl amăgesc în căi rele.

Acum e întrebarea: cum va înfrână omul înclinările cele rele și cum se va feri de amăgiri, ca în lupta vieții să nu-l învingă păcatul și răul?

Se va putea feri prin judecarea faptelor, prin ispitirea lucrurilor sale, cari îl vor trece peste toate nevoile, încercările și asupririle oamenilor și a vremii.

Astăzi mai cu seamă, când am trecut peste un an de viață și de trudă, și ne aflăm la începutul altui an, care nu știm ce ne va aduce și ce ascunde pentru noi, se cuvine să ne gândim și să ne ispitim faptele și să facem judecată asupra lor fără părtinire, căci faptele sunt acele cari fac să avem ani buni ori răi, ele sunt izvorul bucuriei și a întristării și tot ele ne aduc mântuirea și osânda. Se cuvine dar, să judecăm totdeauna faptele noastre, ca niciodată să nu alunecăm. Dar cum să le judecăm? În ce stă judecarea lor? — mă veți întreba voi creștinilor. În cuvântul de astăzi, aceasta voesc să vi-o explic: *în ce stă judecarea faptelor noastre*, numai se fiți cu luare aminte.

*

Iub. Asc! Dumnezeu când a făcut pe om, l-a făcut și stăpân peste faptele sale. Aceasta noi înșine o știm și o simțim, dar ne-o adevărește și Sfânta Scriptură prin cuvintele: „*El dintru început a făcut pe om, și l-a pus în mâna sfatului său. Au pus lângă tine foc și apă, ori unde vei vrea vei întinde mâna ta*“ (Sir. 15, 15—16). Cu alte cuvinte: El te-a făcut, ți-a dat ție omule minte și pricepere și ți-a dat și voință liberă, și cum vei vrea tu să lucrezi, așa vei putea lucra. De vrei să faci bine, îl poți face, căci D-zeu ți-a dat minte, și voe slobodă. De vrei se faci răul, poți să-l faci, căci judeci cum vrei tu și ești stăpân peste voința ta. Așadar, în mâna ta omule stă slobozenia, să-ți alegi foc ori apă. În voința ta stă libertatea, să te fericești ori să te osândești.

Acum întreabă-te: cum ți-ai folosit tu voința și libertatea; cum ți-ai purtat lucrările și făptuirile tale în cursul anului ce trecu? Dacă te întrebi pe tine și răspuzi înaintea sufletului tău fără părtinire asupra faptelor tale, ai ajuns să te faci judecătorul tău propriu și ai ajuns să în-

telegi ce va să însemneze judecarea faptelor. Iar aceasta este: ispitirea ta, până în adâncul inimii tale și până în ascunsul tainelor tale.

Ispitește-te cum ai împlinit porunca iubirii față de Dumnezeu? Cercetat-ai cu sârguință casa lui, ca să-i aduci laudă și mulțămită pentru că ți-a dat rod țarinii, putere trupului și sănătate casnicilor tăi? N'ai înjurat și n'a luat în deșert numele aceluia care te luminează cu lumina și te povățuește cu purtarea lui de grije?.. Judecă tu singur: la foc ori la apă ți-ai întins mâna?

Ispitește-te, cum ai plinit porunca iubirii față de aproapele? Imbrăcat-ai pe cel gol, adăpătai pe cel sătos, mângăiat-ai pe cel întristat, primit-ai pe cel străin? Certatute-ai și scârbitute-ai cu vecinul și fretele tău? Deschisut-ai gura spre hulă și limba spre vrajbă?.. Dacă nu le-ai făcut, ți-ai păzit sufletul de necaz, iar dacă le-ai făcut ți-ai sămănat rele în calea ta, căci scris este în sf. Scr. »*Cel ce-și păzește gura și limba, păzește-și sufletul său de necazuri*«. (Pild. 21, 23), iar: »*Cel ce samănă rele, rele va și seceră*«.

Nu ai lăcomit oare, să iai cu nedreptate un ban al altuia, ori să scurtezi pe cineva «cu o palmă de loc» Dacă n'ai lăcomit, ți-ai înmulțit avutul, iar dacă ai lăcomit, ți-l vei împușină, căci zice Sf. Scr. »*Averea adunată cu fărădelege se va împușină, iar celui ce strânge cu credință, se va înmulți*«. (Pild. 13, 11).

Ispitește-te, cum ți-ai făcut datorințele față de tine și față de casa ta? Învățatuți-ai tu pe pruncii și pe casnicii tăi la iubirea și frica de Dumnezeu? Povățuitui-ai să onoreze cinstea și avutul oamenilor? străduite-ai să-ți trimiți pruncii la școală, ca să se îmbrace cu luminarea minții și cu curăția moravurilor? Dacă ai făcut-o ți-ai ridicat sămânția și numele, iar dacă n'ai plinit-o ai ridicat sfărămarea și necinste în jurul casei tale.

Cum ți-ai chivernisit pământul și moșia rămase dela părinții tăi? Silitute-ai din zi până în noapte să-ți faci pământul roditor; să-l lucrezi bine, ca să nu-l năpădească spinii și polomida? Ingrijitute-ai ca în grădina ta să nu crească nici urmă de cucută și de buruieni, ci până la cel mai mic cot, să fie lucrată cu sămânțe și legume de folos și de preț?

Gândește, sporit-ai tu ceva prin munca și hărnicia ta, la ceea-ce ți-au lăsat părinții, ori doară tu ai mai scăpat și lenevindu-te te-ai bagat în jug, îndatorându-te la alții, — și nu cumva ți-ai scurtat din moșie ori ai îngreunat-o cu bani străini?

Dacă ai fost străduitor, și n'ai dat înapoi, ci cu trudă și hărnicie ai răzbit înainte, atunci, Creștinule, ție îți sună cuvintele Sfintei Scripuri: »*Cel ce lucrează pământul, se va sătura de pâine*«,

iar pe cel leneș și trândav îl judecă S-ta Scr. zicând: »iar cel leneș, se va umplea de sărăcie«. (Pild. 28, 19).

Nădăjduesc acum, iubitorilor, că ați cunoscut ce va să zică judecarea faptelor, și cred că ați înțeles, ce însemnează ispitirea de sine a omului.

Insemnează: tragerea la răspundere a omului cu sine însuși, se afle câte a făcut bune și câte a făcut rele. Insemnează, cercetarea aspră a sufletului nostru, să-l dovedim de-a făcut rod spre înaintare și fericire, ori s'a amăgit și a alunecat spre cădere.

*

Acum din toate aceste i. A. să tragem învățătura ce se cuvine. Un bolnav nu se va putea vindeca, până nu i-se va cunoaște mai nainte boala de care pătimeste, iar dacă odată aceasta e cunoscută, și leacul cu ușurință i-se va putea da.

Intocmai așa: un om ce și-a îmbolnăvit cu păcat sufletul, numai atunci și-l va putea vindeca, dacă ispitindu-se, va afla și cunoaște păcatul care l-a subjugat.

Judecându-se și ispitindu-se omul, va afla și va cunoaște totdeauna căderea ce l-a rănit. Iar aflând-o și cunoscând-o, se va ști păzi să nu mai cadă în ea. Și este un adevăr, că însași recunoașterea greșelii și a păcatului, este jumătate de vindecare, căci pe lângă voința bună a omului, lucrează totdeauna ajutorul lui Dumnezeu.

Judecă-ți dară, Creștinule, totdeauna faptele înainte de a-le face, căci judecându-le nu vei greși nici odată. Când vrei să faci unui om un lucru pe care te ispitește inima, — întreabă-te mai nainte: cum ți-ar plăcea ție acel lucru, dacă altul ți-l-ar face? — Conștiința te va învăța.

Dacă te amăgește pizma, mânia ori răzbu-narea, adă-ți aminte de porunca evangheliei în care se cuprinde toată legea și toată dreptatea, care sună; »Ce ție nu-ți place altuia nu face« — și nu vei greși.

Făcând așa nu-ți vei strânge pe cap foc și perzare. Urmând așa, vei eși întreg și curat din toate încercările și necazurile, ce ni-le aduce vremea și anii.

Și vei rămânea om mulțamit totdeauna cu soarta, și te vei simți tot mai mult întărit în darul și ajutorul celui de sus, cătră care te vei îndemna să strigi din inimă curată: »Binecuvîntează suflete al meu pe Domnul și nu uita toate răsplătirile lui«. Amin.

Tr. I. Magier.

CRONICA.

Consistor plenar s'a ținut Luni sub presidenția P. S. Sale dlui Episcop Ioan I. Papp, de față fiind P. C. Sa arhimandritul A. Hamsea, P. C. Sa protosincelul

R. R. Ciorogariu, dl referent G. Popovici, d-nii protopopi V. Beleş, Cornel Lazar, M. Lucața, d-nii preoți D. Muscan, Tr. Magier, M. Fabrițiu, C. Ursuț, D. D. P. Truța, Russu Șirianu, Aurel Petrovici, G. Purcariu, Ger. Serb, A. Călnicean, Iosif Moldovan, dr. G. Ciuhandu. S'au publicat concluzile congresului național bisericesc. Dintre recurenții la postul de protopop al Boroșineului a fost numit actualul protopop al Bute-nilor, dl Ioan Georgia. Cu conducerea administrativă a protopopiatului rămas astfel vacant, a fost însărcinat tot dl Georgia. S'a decis de asemeni ca să se ia măsuri pentru alegerea de protopop în Buteni

Delegați la ancheta învățătorilor pentru a studia ameliorarea salariilor învățătoresți, după cum aflăm, au fost aleși din partea învățătoreimei de pe teritoriu consistorului aradan următorii: I. Moldovan (Arad), Dimitrie Boar (Chișineu), Iuliu Groșorean (Șiria), Pavel Dârlea (Icnopolea), Nicolae Boșcaiu (Buteni), Mihai Vidu (Hălmagiu), Dimitrie Popovici (Radna), Aurel Lepa (Lipova), Simion Faur (Belint), Atanasie Baicu (Timișoara), Iuliu Vuia (B.-Comloș). Ei se vor întruni Joi, după Crăciun în Sibiu în sala seminarului „Andreian“, sub conducerea P. C. Sale dr. E. Roșca, director seminarial.

Regulament disciplinar. „Telegraful Român“ dela 16/29 Decembrie publică textual noul „Regulament pentru procedură judecătorească în cauzele disciplinare în mitropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria“, dispus a se aplică în mod provizor, până la votarea din partea Congresului Național Bisericesc a unui nou Regulament, actualul fiind deja învechit și cuprinzând prea multe defectuoziități pentru timpul prezent

Hirotoniri. P. S. Sa Episcopul diecezan Ioan I. Papp a hirotonit intru preoți, pe diaconii: *Miron Ciupa* pentru parohia Drăgănești (Bihor); pe *Solomon Giurcoane* pentru parohia Temeșești, și pe *Petru Murșieu* pentru parohia Sf. Nicolaul-mic.

Moartea unui brav învățător. În Pecica a încetat din viață bătrânul învățător Ioan Ardelean, în vârstă de 78 ani, om de inimă și fruntaș între dascălii români. În mormântarea lui s'a făcut Duminecă la orele 9 dimineața. Fie-i memoria binecuvântată!

Limba românească în seminarul din Chișinău. Ziarul „Basarabia“ din Chișinău aduce știrea, că limba românească a fost introdusă facultativ în clasele superioare ale seminarului local. La 8 Decembrie s'a ținut prima lecțiune în această limbă. S'au înscris peste 35 de elevi din cursul secundar ca să urmeze prelegerile dlui prof. Gr. Constantinescu. Lecțiunea de deschidere a fost despre originea daco-română a românilor.

Sultanul și chestiunea cuțovlahilor. Din Constantinopole se anunță: În ședințele celor două conzillii ale patriarhatului ecumenic, Patriarhul a raportat întrevorbirea sa cu secretarul Sultanului Tachsin-pașa, care la ordinul Sultanului a reînscris sfatul privitor la regularea chestiunii cuțovlahe. A cerut prin urmare o atitudine corectă din partea mitropoliților greci din Macedonia cătră autoritățile locale și cătră diferitele naționalități și promisiunea că se vor regulă și chestiunile privilegiilor patriarhatului. Sultanul a exprimat încrederea sa în mitropoliții greci și promise a trimite o sumă de bani pentru a ajuta populațiunea în suferință și clerul din Macedonia. Patriarhul a raportat asemenea noua sa convorbire cu marele vizir, care a cerut recunoașterea iradelei din 1905 cu privire la recunoaș-

terea comunelor cuțovlahe și a cerut mitropoliților greci o atitudine liniștită. Marele vizir a mai cerut depărtarea din Sinod a mitropoliților din Grevena și Monastir și a declarat că Bulgaria cere crearea unui Sinod al exarhatului.

Cronică bibliografică.

„*Luceafărul*“ V. 19—20. Sibiu: Teatru românesc, de O. C. Tăslăuanu. Scrisoare din Americă, de A. Seca. Meșterul Partenie, de I. Agârbiceanu. *Ifigenia în Taurida* de Goethe (I. 3.) trad. de I. Borcia. Surorile, de M. Cunțan. Scrisori din București, de G. Bogdan-Duică. Adorare (poezie) de M. Cunțan. Iertarea, de I. A. Basarabeanu. Cântec de M. Bratu. Cronică. Dări de seamă critice literare, de M. Simionescu. Rim. Bibliografie. Ilustrații frumoase.

„*Albina*“ X. 11. Dr. Simonescu. Din gospodăria furnicelor. Sofia Nădejde, Una și bună, dar te gândește socoate. Al G. Gălășescu, Dunărea. Pavilionul regal la expoziție. G. Ionescu, Traiul fără cununie. Teodorescu-Kirileanu, Bogatul nemilostiv (poveste). Iucos. Asupra albinăritului sistematic. S. Școiculescu, Răspândirea muzicii. Informațiuni, etc. Sfaturi, Ilustrațiuni.

„*Revista poporului Român*“ I. 3 și 4; *Soarta țaranului român*, Gr. G. Șoltuzu. Folioasele ce ar rezulta, dacă învățătorul ar face parte din consiliu comunal, etc. Sentimentul patriotic, Gh. Andrei. Durerea universală. Țăranii din Regat și Expoziția. „*Ai nostri*“, de A. C. Cuza. Boatele popul. rural. de Dr. Binder. Sfaturi, Maxime, Bibliografii. Faze, prin care trece dezvoltarea psihică a copilului, până la 7 ani, de Ant. Popescu. Diverse. Hazuri.

Adresa: Directorul școlii de băeți Nr. 1 în Drohoi (România). Prețul abon., 5 lei pe an.

Predicile lui Petru Maior. Primim la redacție predicile pe sărbători ale lui P. Maior, editate cu litere latine, sub îngrijirea protopopului Dr. Elie Dăianu din Cluj. 8° mare 105 pag. Prețul 1 cor. + 10 fileri porto postal.

Cu aceasta broșură se isprăvesc „*Predicile sau învățăturile la toate Duminecile și sărbătorile anului*“ ale vestitului Petru Maior de Dicio-Sân-Mărtin. Cele pe Dumineci fac 5 broșuri sau volumul I, costă 5 cor. iar cele pe Sărbători, o broșură, volumul al II, și costă 1 cor. La olaltă legate în pânză și piele costă 7 cor. + 50 porto. Se pot procura dela „*Răvașul*“ Cluj, (Jókai u. 6).

Două momente sunt de observat la *Predicile* lui Petru Maior. Marele latinist în filologie și istorie are limbajul cel mai poporal, românesc în care nu se simte nimic din cutezatele sale teorii latiniste. Și astăzi limba lui se gustă cu aceeași plăcere ca toate scrierile vechi bisericești. Al doilea moment e că învățatul protopop unit precum nu și-a validat principiile filologice întocmai s'a ferit și de a atinge măcar în *Predici* chestiuni de controversă între cele două biserici românești. El rămâne pretutindenea puternic, întemeiat pe fondul sigur și comun al bisericii creștine, așa cât preoții noștri, fără deosebire de confesiune, pot folosi această carte ca cel mai bun sfetnic întru deprinderea oficiului de predicator. Cea ce le și recomandăm cu toată căldura.

Predicile pe sărbători se deosebesc de celelalte numai prin împrejurarea, altfel favorabilă, că-s cu mult mai scurte. După cum suntem informați în curând vor apărea și predicile la înmormântări, sau pro-

povedaniile, cari au stors unui necunoscut următoarea observare, însemnată pe o carte veche, în biserica din Tebea: „*Petru Maior este vârful filosofilor.*“

„*Albina*“ X. 12. M. Sadoveanu, Poiana lui Ion Pietraru și Băile Oglinzii. General Năsturel, Inscricțiuni vechi. Curgere de sânge din nas. Rămășițele creștinești în Dobrogea. C. I Oproiu, Duceți-vă la doctor! V. S. Moga, Cronică agricolă. St. Kirifescu, Istoria instrucțiunii. Din activitatea cercurilor culturale. Cronică. Informațiuni, Sfaturi, Ilustrații.

„*Bunul Econom*“ VII. nr. 49 și-a schimbat formatul, ia formă de revistă.

Aviz! Prin aceasta avizez că dimpreună cu alte documente mi-s'a pierdut testimoniul de calificățiune învățătorescă de datul anului 1896. Întru cât cineva le-ar afla binevoiască a mă aviză în 15 zile. Georgiu Pogan învățător în Luncașprie posta Dobrești.

Concurs.

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei de cl. III-a **Cil**, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „*Biserica și Școala*“.

Venitele sunt: a) usufructul unei sesiuni de pământ extravilan; b) birul constător din câte o măsură cucuruz sfărmat dela fiecare număr de casă, ori rescupărat cu 2 cor., c) ștolele îndatinat; d) casă parohială cu supraedificate și cu un intravilan și e) întregirea venitelor dela stat, amăsurat calificățiunii celui ales. Dările publice le va solvi cel ales.

Se notează, că văduva răposatului preot, are drept la cvartir până la 26 Mai st. v. 1907, iar la jumătate din toate venitele parohiale până la 26 Octomvrie st. v. 1907.

Recurenții sunt poftiți, ca recursele ajustate conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial din Cil, să le subștearnă în termenul de sus, la Oficiul pprezviteral gr. or. rom. din Buttyin com. Arad, și cu observarea §-lui 18 din acel Regulament, vor avea a se prezentă în s. biserică, spre a-și arată desteritatea în cele rituale și în oratorie.

Din ședința comitetului parohial, ținută în Cil, la 17/30 Decemvrie 1906.

Arcadie Căcinea, Petru Motocan,
In conștelegere cu: Ioan Georgia protoprezviter gr. or.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii vacante dela școala gr. or. română confesională din **Șistaroveț**, protoprezviteratul Lipovei, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „*Biserica și Școala*“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar în bani gata 600 cor. 2. 4 jugh. pământ, parte arător, parte livadă. 3. Relut pentru lemne învățătorului în bani 100 cor. Pentru încălzirea sale de învățământ, se va îngriji comuna bisericească separat. 5. Pentru conferențe 20 cor. 5. Pentru scripturistică 12 cor. Dela înmormântări unde va fi poftit i cor.

Alegându-l învățător e îndatorat să provadă cantoratul bisericesc și să instrueze elevii școlii de repetiție fără altă remunerație. Recurenții cari vor dovedi desteritate întru instruirea corului bisericesc vor fi preferiți, și vor avea remunerațiune separată.

Dreptul la cvincvenal i se asigură numai după un serviciu de 5 ani neinterupt, prestat ca învățător definitiv la școala confesională din Șistaroveț.

Recurenții sunt avizați, ca recursurile lor ajustate cu documentele de calificare prescrise, adresate comitetului parohial din Șistaroveț, să le substearnă în termenul sus indicat P. On. Oficiu propoprezviteral gr. or. român, în Lipova (Lippa) precum și să se prezenteze în vre-o Duminică ori sârbătoare, în s. biserică din Șistaroveț, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parohial român gr. or. din Șistaroveț ținută la 12/26 Decembrie 1906.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Voicu Hamsea*, protepreziter.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunii Venerabilului Consistor dtdo 17/30 Noembrie 1906 Nr. 6436/1906, și în urma hotărârilor luate de corporațiunile parohiale, prin aceasta se scrie concurs cu termen de **30 de zile** pentru îndeplinirea parohiei a doua din **Bucovăț***, (proprezviteratul Timișorii), până acum provăzută prin parohul Cornel Gherga, care parohie „*începe dela numărul cășii 1 și continuă până inclusive 92, în stânga drumului ce duce la Moșnița.*”

Beneficiul se compune din folosința sesiunii parohiale a ștolei și birului uzat dimpreună cu întregirea dela stat, stabilită în temeiul coalelor de fașione. Văduvei preotese i se asigură dreptul din §-ul 8 al Regulamentului pentru parohii.

Dela recurenți se cere calificarea prescrisă în §-ul 15 lit. b) a Regulamentului pentru parohii, comitetul parohial însă și-a rezervat dreptul de a putea candida recurenți și cu calificarea de sub lit. c) a aceluiași §. Recurenții vor avea să se prezinte cu observarea §-lui 18 din Regulamentul pentru parohii în s. biserică, spre a-și arăta dexteritatea rituală și omiletică. Alesul se obligă a providea gratuit catihizarea la școala confesională alternativ cu celalalt paroh.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Bucovăț, la 3/16 Decembrie 1906.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezviterului: *Dr. Traian Putici.*

—□—

3—

*) Concursul din chestiune apărut în Nr. 50 a. c. la cerea Dnui protopop să rectifică respective în locul unui text eliminat să intercalează textul cules cu litere cursive.

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornoate, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuițarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru oricare econom a întrebuițarea acest prav de îngrășare, căci prin această să urcă valoarea — adevărat prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul este 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fil.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuițarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă — sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vitele și porcii toamna și iarna întregă, până la deplina dezvoltare a primăverii, suferă mai mult de mănăcarea păduchilor, prin care mănăcările sunt reținuți porcii și vitele în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i astfel încât în loc de a li-să ridice prețul, chiar perd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuițeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea romului și a diferitelor lichieri. Cune voiește a-și prepara rum și liqueri bune și ieftine, să întrebuițeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litră 40 fil. Pentru prepararea rachiului de prune iarăși 40 fil.

Thee foarte ieftină și bună. 1 pachet 20 fil.

Sirop de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Unsoare contra mânilor și picioarelor înghețate 70 fil.

Esență contra bătăturilor, (ochi de găină) 70 fil.

Toate aceste se capătă la :

2—10

— **Cornel Demeter, apotecar în Szászváros.** —

„Janus” institut de asigurare mutuală pe viață în Viena

s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili,
este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe viață”
pentru Austro-Ungaria.

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

➡ **Premii ieftine. Condiții de asigurare favorabile.** ➡

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duiel și sinucidere după 5 ani.
Asigurare gratuită pentru caz de războiu. Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la moment.

Starea de asigurare 111.000.000 cor. § Averele institutului 31.000.000 cor.

Sumele de asigurare plătite până acum 56.000.000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă:

==== **Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric.** =====

Lerchengasse Nr. 17. (N-rul Telefonului: 422).

(38)